

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Навчально-науковий інститут
непервної освіти і туризму
27 травня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗЕЄЗНАВСТВО

Галузь знань
Спеціальність
Освітня програма
ННІ

І «Транспорт та послуги»
ІЗ «Туризм та рекреація»
Туризм
непервної освіти і туризму

Розробник: доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук,
кандидат історичних наук, доцент Людмила Лановюк

Київ – 2025 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Музеєзнавство

Музеї виступають вагомим підґрунтям туристичної інфраструктури, мають значний вплив на формування туристичної привабливості регіонів країни. Послуги, котрі надаються музеями, є невід'ємною складовою комерційного туристичного продукту та глобальної індустрії туризму. Музейна сфера вимагає наявності освічених фахівців належного рівня і кваліфікації. На жаль, сучасна освіта менеджерів зосереджена загалом у сфері економіки та майже цілковито ігнорує необхідність відповідного рівня соціальних та психологічних знань, вмінь та навичок. Сформувані такі компетентності дозволяє навчальна дисципліна «Музеєзнавство». Метою вивчення курсу «Музеєзнавство» є створення комплексу теоретичних знань та практичних вмінь з музеєзнавства, вивчення всіх існуючих у сучасному світі форм, видів та напрямків роботи музеїв, принципів створення музейної експозиції, методології підбору експозиційного матеріалу, художнього оформлення музейних експозицій. Навчальний курс містить 120 годин (4 кредити). Дисципліна поділена на два модулі. Перший – Історія музейництва. Другий – Теорія музейництва. Кожний модуль включає в себе лекції, семінарські заняття, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу даної частини курсу. Контроль здійснюється за рейтинговою системою. Оцінка успішності знань студентів здійснюється у таких формах: поточний, проміжний і підсумковий контроль. Формою підсумкового контролю з дисципліни є екзамен.

Спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	ІЗ «Туризм та рекреація»	
Освітня програма	Туризм	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2	4
Семестр	4	7
Лекційні заняття	30 год.	10
Практичні заняття	-	-
Семінарські заняття	30 год.	20
Самостійна робота	60 год.	90
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	2 год.

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу «Музеєзнавство» є створення комплексу теоретичних знань та практичних вмінь з музеєзнавства, вивчення всіх існуючих у сучасному світі форм, видів та напрямків роботи музеїв, принципів створення музейної експозиції, методології підбору експозиційного матеріалу, художнього оформлення музейних експозицій.

Основні завдання:

- ознайомити студентів з розвитком музеєзнавства як науки;
- дати теоретичні знання з основ музейництва та музейної справи;
- вивчення понятійно-категоріального апарату дисципліни;
- розглянути музеї та галереї за їх функціональною складовою;
- проаналізувати нормативно-правові засади функціонування галерей та музеїв;
- набуття практичних навичок щодо виявлення та використання культурно-рекреаційного, туристичного потенціалу вітчизняних галерей;
- формування вмінь творчого пошуку сучасних трендів (ідей) щодо розвитку музейної та галерейної діяльності.
- дослідження світової та вітчизняної практики з музейного менеджменту;
- отримання практично орієнтованого знання про механізми забезпечення культурно-рекреаційних потреб людини в музеях.

Майбутній фахівець повинен **знати:**

- принципи класифікації музеїв;
- основні принципи добору музейних експонатів;
- головні засади фондоутворення і засоби збереження фондів музеїв;
- основні методи побудови експозицій, що таке експонат і експозиційні матеріали;
- методику підбору експозиційних матеріалів;
- основні принципи художнього проектування музейних експозицій;
- головні ідеї і засади музейної педагогіки.

Також студент має **вміти:** орієнтуватись у науковій літературі з питань музейництва, відбирати з неї найголовніше, вміти систематизувати її; каталогізувати музейні предмети. мати навички складання тематико-експозиційного плану; складати супровідні тексти та фотоматеріали музейної експозиції; мати навички проведення музейної екскурсії.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність:

Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

K02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

K06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

K16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

K28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	с	лаб	інд	с.р.			л	п	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Історія музейництва													
Тема 1. Музеєзнавство в системі суспільних наук	1		4	4	-	-	6						10
Тема 2. Витоки музейництва	2		4	4	-	-	8		2	2			10
Тема 3. Класифікація музеїв як явище	3		4	4	-	-	8		2	2			10
Разом за змістовим модулем 1	46		12	12		-	22	60	4	10			30
Змістовий модуль 2. Теорія музейництва													
Тема 1 Напрями роботи музеїв	4		2	4	-	-	7		2	2			12
Тема 2. Виставково-експозиційна діяльність	5		4	2	-	-	8		2	2			12
Тема 3. Суть та завдання музейного менеджменту	6		4	2	-	-	8						12
Тема 4. Налагодження PR-комунікацій між музеєм та суспільством.	7		4	2	-	-	8		2	2			12
Тема 5. Перспективи інтеграції українських музеїв у регіональні, національні та міжнародні музейні організації	8		4	2	-	-	7						12
Разом за змістовим модулем 2	74		18	18	-	-	38	60	6	10			60
Усього годин	120		30	30		-	60	120	10	20			90

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
----------------------------------	----------------------------	-------------------

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Музеезнавство в системі суспільних наук	4
2	Витоки музейництва	4
3.	Класифікація музеїв як явище	4
4.	Напрями роботи музеїв	4
5.	Виставково-експозиційна діяльність	4
6.	Суть та завдання музейного менеджменту	2
7.	Налагодження PR-комунікацій між музеєм та суспільством	4
8.	Перспективи інтеграції українських музеїв у регіональні, національні та міжнародні музейні організації	4
Разом		30

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методичне заняття	4
2	Історія розвитку музейництва в Україні та світі	4
3	Нормативно-правова база музейної справи	4
4	Музейний предмет: теоретичні аспекти	2
5	Фонди музею	4
6	Музейна експозиція	4
7	Музейна експозиція як засіб виховання і просвітництва	4
8	Екскурсійна робота в музеї	4
Усього		30

5 Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне опитування;
- тестування;
- захист творчих індивідуальних робіт;
- захист рефератів.

6. Методи навчання:

- проблемне навчання;
- навчання через дослідження;
- навчальні дискусії та дебати;
- командна робота.

7. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени і заліки НУБіП України» (наказ про введення в дію від 28.02.2025 р. № 202)

7.1 Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Змістовий модуль 1. Історія музейництва		
Семінар 1. Методичне заняття	ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	13
Семінар 2. Історія розвитку музейництва в Україні та світі	ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.	14
Семінар 3. Нормативно-правова база музейної справи	ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.	13
Індивідуальна практична робота із відвідування музею (класичний музей); презентація на тему ТОП-10 цікавих музеїв України	ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.	30
Модульна контрольна робота 1	ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях	30
Всього за модулем 1		100
Змістовий модуль 2. Теорія музейництва		
Семінар 4. Музейний предмет: теоретичні аспекти	ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	10
Семінар 5. Фонди музею	ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття. ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.	10
Семінар 6. Музейна експозиція	ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	10
Семінар 7. Музейна експозиція як засіб виховання і просвітництва	ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття. ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.	10
Семінар 8. Екскурсійна робота в музеї	ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття. ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості	10
Індивідуальна практична робота із відвідування музею (сучасний музей); презентація на тему ТОП-10 цікавих музеїв світу	ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття. ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості. <i>Вміти</i> вільно орієнтуватися в особливостях різних напрямків національної культури	20
Модульна контрольна робота 2.	ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях	30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	

Екзамен	30
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100

7.2 Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

7.3 Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Самостійні роботи повинні бути виконані самостійно відповідно вимог, які до них висуваються.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

8. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/edit.php?id=483>;
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форми здобуття вищої освіти;
- матеріали для демонстрування за допомогою технічних засобів навчання (відеофільми та відеофрагменти).

9. Рекомендовані джерела інформації

1. Альтгайм Л. Основи музейної та екскурсійної діяльності. Курс лекцій / Л. Альтгайм. – Тернопіль: Тернопільський нац. пед. університет ім. В. Гнатюка, 2021. – 113 с.
2. Бабарицька В. Екскурсознавство і музеєзнавство: навчальний посібник / В. Бабарицька, А. Короткова, О. Малиновська. – К.: Альтерпрес РА, 2022. – 444 с.
3. Байдахер Ф. Загальна музеологія / За ред. Зеновія Мазурика; Пер. з нім. Х. Назаркевич, О. Лянг, В. Лозинського. – К.: Літопис, 2025. - 135 с.- 146 с.

4. Власюк Г., Зосимович О., Хададова М. Музеєзнавство та архівна справа / Г.Власюк, О.Зосимович, М.Хададова – Житомир: ЖДПУ імені Івана Франка, 2016. - 159 с.
5. Любіцева О. Туристичні ресурси України: навчальний посібник / О. Любіцева, В. Панкова, Є. Стафійчук. – К., 2021. – 369 с.
6. Маньковська Р. Музейництво в Україні / Р.Маньковська. – К., 2020. - 136 с.
7. Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв / П. Горішевський, М. Ковалів, В. Мельник, С. Оришко. – Івано-Франківськ: Плай, 2024. - 163 с.
8. Рутинський М., Стецюк О. Музеєзнавство / М.Рутинський. – К.: Знання, 2019. - 374 с.
9. Салата О. Основи музеєзнавства / О. Салата – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2019. – 164 с.
10. Якубовський В. Музеєзнавство / В. Якубовський. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2020. – 352 с.
- 1.